

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

XX. post Trinitatem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

DOMINICAE XX. POST TRINITATEM.

673
Cogitationes
malæ an sint
peccata.
Matth. 15.

ret, Nam cum Pharisei discipulos Christi notarent, propterea quod non laubant manus suas manducaturi, Dominus illos excusans, dicebat. Non lotis manibus manducare, non coinquinat hominem: sed ea quæ de corde exeunt, hæc sunt quæ coinquinant hominem: & exempli gratia multa, quæ de corde exeunt coinquinantia hominem recensens, nominat etiam cogitationes malas. Sunt igitur cogitationes malæ cauendæ. Quæ, inquis sunt malæ: Hæc scilicet, quorum opera si fierent, essent mala aut damnabilia, horum etiam cogitationes sunt noxiæ & malæ, non quia sunt nudæ cogitationes tantum & phantasiæ, quantum attinet ad actum cogitandi, sed ut sunt peccatorum cogitationes, quarum res cogitatæ delectant, tamen si consensus repugnet ad operandum, non tamen repugnat in cogitationibus rerum cogitarum ad delectandum, seu ad corde voluptuandum in illis. Prohibet autem adeo Dominus peccatum, ut nolit seruos suos neque opere, neque lingua, neque affectu, neque delectatione consentire per rationem peccato. Iterum dico, adeo tibi Deus prohibuit peccatum, ut nolit non solum ut agas peccatum, sed etiam nolit, ut tu illud velis, optes aut diligas: imo nolit ut sponte sinas affectu tuum esse inclinatum peccato, aut ut in peccato, hoc est, ut in re cogitata quæ peccatum est, sponte delecteris voluptuerisque, ut sic sæpe in his qui carnalia meditantur. Potest tamen fieri, ut tentatio carnalis, aut in carne, aut in imaginatione & affectu te inuitum molester, imo etiam secundum rationem inuitum sensualem appetitum tuum delectet, & sis nihilominus absque periculo mortalis peccati. Non potest autem (ut doctoribus sanctis placet) fieri, ut quis voluptatis aut delectationis animi gratia in peccato mortali cogitato (etiam si nolit illud facere) delectetur animo delibato, & in delectationem rei cogitatæ consentiat absque periculo mortalis peccati. Quod à nobis auertat Iesus Christus, Dei Filius in secula benedictus, Amen.

Cogitationes
quæ nam sint
malæ.

DOMINICA XX. POST DOMINICAM S. Trinitatis, Epistola B. Pauli Apostoli ad Ephesios V.

Videte quomodo caute ambuletis. Non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes, quæ sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria: sed impleamini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in Psalmis & hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino: gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo Patri subiecti inuicem in timore Christi.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

An te monuerat Apostolus Ephesios tenebrarum operibus non communicare, nec horum participes fieri: magis autem ea redarguere. Hic autem admonet, ut cauti ambulent atque prudenter, dicens: Videte, ac sagaciter vobis prospicite, quomodo prudenter & caute ambuletis, circumspiciendo vobis in omni loco & opere, quomodo teneationum insipientes.

Ambulando
quomodo
sit caute &
prudenter.

QQQQ dias,

T. VI
21

1. Theff. 5.

Tempori ea
ascribi quæ
sunt in tem-
pore.

Matt. 6.

1. Mach. 12.

Proverb. 20.

Prover. 19.

Ebrietas spi-
ritus, sancti
& sobria.

2. Cor. 1.

Rom. 12.

Matt. 23.

Eccle. 1.

diæ, peccatorumque euitetis occasiones, ne aut vestris, aut aliorum vitio inquinemini. Non quasi insipientes, ut hi faciunt, qui quamuis nulla peccandi voluntate trahantur, à specie tamen mali non abstinere, quod est insipientiæ, dum alijs occasionem præbent scandalis: sed ambuletis, inquit, ut sapientes, quorum conuersatio tam in interiori, quam exteriori homine coram Deo & hominibus irreprehensibilis sit: recuperantes tempus aliquando infructuose transactum, aut redimentes illud, ne ociose transigendum amittatis, quo nunc eo sitis feruentiores, quanto olim negligentiores fuistis, quoniam dies mali sunt: Non quod dies in se sint mali, sed quod ex tempore homo facillime sibi materiam occasionemve, nisi prudenter circumspiciat, sumat delinquendi. Ascribuntur enim tempori, quæ sunt in tempore. Inde est quod Christus dicit: Sufficit diei malitia sua. Et in Machabæorum libro: Videns Ionatas quia tempus eum iuuat. Sequitur: Propterea nolite fieri imprudentes, indiscreti, aut non circumspecti, ne multa negligentis faciendæ, neque negligendæ faciatis, sed intelligatis quæ sit voluntas Dei, quid à vobis ille requirat, quidve illi placeat. Non vinum moderate sumptum, sed ebrietatem vobis prohibeo, ex quo luxuria generatur. Ita enim dicit: *Nalite inebriari vino in quo est luxuria.* Idcirco quoque dicit Sapiens. Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas. Quicumque his delectatur, non erit sapiens. Porro, luxuria ubi fuerit, ibi commorari non potest Spiritus sanctus. Ideo monet, dicens: Sed impleamini Spiritu sancto, qui vos diuino salubriter inebriet amore, mentesque vestras ab amore temporalium ad æternorum desiderium transmutet. Applicat autem similitudinem ad sanctam hanc ebrietatem spiritus, eorum consuetudinem qui calicibus student epotandis, interimque nugantur simul iuxta vinum confabulantes & cantantes. Ideo impleamini, inquit, non vino in quo est luxuria, sed Spiritu sancto, in quo sobria est ebrietas mentis. Colloquentes vobisipsis alterutrum in Psalmis, in hymnis ac laudibus Dei, & in canticis spiritualibus, quæ futura gaudia cælestiumque bonorum memoriam præcludunt: cātantes & psallentes in cordibus vestris Domino tanquam hi qui diuino amore suauitate eius memoria sunt ebrii, & gratias agentes Deo, non ad horam, sed semper pro omnibus eius beneficijs, pro omnibus quoque hominibus, quorum consolatio & gaudium vestra debet esse consolatio & gaudium, sicut membra sibi gratulari vnus corporis decet. Neque enim si oculus doluerit, & dolore recedente sanitati fuerit restitutus, minus gaudebunt singula alia membra, quam si ipsa fuissent afflicta, & denuo liberata. Ideo monet pro omnibus nos gratias agere Deo Patri misericordiarum, & totius consolationis, idque in nomine Domini nostri Iesu Christi, per quem hæc omnia nobis dantur, in quem quoque si agnoscimus hoc, resultat omnis laus & gratiarum actio, quam Patri offerimus per Filium seu per nomen Domini nostri Iesu Christi. Itaque hæc omnia agentes, estote ergo vos inuicem quoque humiles & subiecti, alter alterum honore præueniens, alter alteri deferens, portans, dissimulans, tribuens, ignoscens, & minorem vilioremque vnusquisque se omnibus sentiens in timore Christi, qui dixit: *Qui maior est vestrum, sit sicut minister vester.* Et Ecclesiasticus: *Quanto maior es, humilia te in omnibus.*

EXEGE-

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE XX.

post Dominicam Sanctae Trinitatis, Matth. XXII.

Vbi Christus Dominus noster palmis, honoribus, ac laudibus in vltimo suo aduentu Hierusalem aduenerat, & illa die duobusq; sequentibus a mane vsque ad vesperam praedicationi intendens, multas diceret parabolas, quibus praecipue Iudaeorum ingratitude[m] taxabat, gentis Iudaicae desertionem & electionem gentium, tandemque suae necis meditationem ac machinationem pungens. Quae omnia contra se intelligentes sacerdotes summi, pharisaei & scribae, ira debacchati sunt in eum libenterque occidissent, nisi timuissent plebem, quae Dominum Iesum vt prophetam colebat. Inter multas itaque parabolas, quas ibi Dominus dixerat, vna earum haec fuit, quae hodie recensetur ab Euangelista Mattheo dicente Domino.

Simile est regnum caelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

Regnum caelorum hic non pro futura beatitudine accipitur, sed pro Ecclesia presenti militante: ac & diceretur: Negotium & status militantis Ecclesiae assimilatur homini regi, hoc est, Deo Patri, qui propter clementiam suam homo dicitur: propterea vero quia gubernat omnia potenter ac sapientissimè vocatur rex. Hic fecit nuptias filio suo, vel dum in vtero virginis illi coniunxit naturam humanam, vel dum illi praedicanti desponsauit Ecclesiam, cuius & amore Christus mortuus est: vel dum animam quamcumque sanctam tanquam sponsam per fidem & charitatem illi coniunxit. De hac vltima desponsatione loquitur Dominus per Oseam, dicens: *Sponsa habet me in fide*. Haec nuptiae celebrantur in baptismo, vbi Deus coniungitur animae: celebrantur etiam nihilominus, aut potius reintegrantur in conuersione peccatoris. Habet enim anima post baptismum peccans speciem adulterae, quae relicto viro suo fornicatur cum amatoribus alienis. Hanc tamen Deus benignè iterum recipit redeuntem, sibi que reconciliat, quamuis per prophetam dicat: *Mulierem quae semel spreuerit maritum suum, & ab eo recesserit, denuo non redieturam ad illum*, hoc est, non iterum à priore marito recipendam. Tu tamen, inquit, o anima peccatrix tamen me reliqueris & fornicata sis cum amatoribus multis aliquotiesque reconciliata, iterum atque iterum reliqueris, reuertere ad me, & suscipiam te: tantum abest, vt benignissimus animarum amator DEVS animam spernat redire volentem, vt dicat etiam Angelis Dei fore gaudium super vno peccatore poenitentiam agente. Haec autem nuptiae celebrantur in thalamo conscientiae tuae vbi Deo anima tua desponsatur. Crede autem hoc Deo tuo, nunquam fuit aut erit tam castus, tamque feruens amor sponsi ad sponsam, quam est Dei ad animam. Tui apud illu[m] est iugis memoria. Ipse etiam Christus filius eius sponsus tuus ne tui obliuisceretur, hoc est, ne in ipso venire obliuionem te putes, tibi dicit: *In manibus meis descripsite*. Reuera in manibus Christi descripti sumus, quia cicatrices, quinq; vulneru[m] quibus nos redemit, sibi tenuit, & ipse memor est.

Regnum caelorum pro presenti Ecclesia sumptum.
Nuptias quae fecerit Deus filio suo.
Osee 2.
Adulterae speciem habet anima peccatrix.
Luc 15.
Amor Dei ad animam fidelem quatuor.
Esaie 49.
Vulnerum quinq; cicatrices cuius Christus tenuit.

QQQQ 2 set,

T. VI
21

set, & Patri intuenda signa eadem ostenderet, quibus quanta pro hominibus passus esset, illum (vt sic loquar) admoneret.

Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias, & volebant venire.

Per hos seruos prophetas intelligit priores veteris testamenti ad Iudæos missos, qui clarius Christum quam lex prædicabāt, & hortabantur plebem ad expectationem Christi, vt crederent in eum venturum, quomodo nos credimus in eum qui venit. Sed volebant venire, hoc est, volebant prophetarum monitis acquiescere. Iudæi namque pro bona parte fuerunt semper duri, increduli ac inobedientes. Quam duritiam rectè Stephanus illis exprobrauit, dum Christo testimonium mox lapi dandus ferret, dicens: *Dura ceruice & inireuocansi corde & auribus, vos semper Spiritui sancto resististis, sicut & patres vestri, ita & vos. Quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prænuunciabant de aduentu iusti. Moses quoque Iudæorum populo loquens, dixit: Ego scio contemtionem & ceruicem tuam durissimam. Adhuc viuent me & ingrediente vobiscum, semper contemto egistis contra Dominum: quanto magis cum mortuus fuero?* Nolebant igitur venire.

Actor. 7.

Deut. 10.

Iterum misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis: Ecce prædium meum parauit. Tauri mei & altilia mea occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias.

Alij serui missi, sunt posteriores prophetæ & Apostoli seu successores Apostolorum. Hi dixerunt inuitatis, hoc est, Iudæis, qui per legem inuitati sunt, quomodo rex mandauerat: Ecce prædium meum parauit, ecce mysterium incarnationis homo factus perfecti, fidem institui, credenda ordinavi, sacramentum Eucharistiæ dedi, scripturæ alimenta proposui, & gratiarum dedi chrisinata. Tauri mei, inquit, & altilia mea occisa sunt. Vt sancti quidam doctores exponunt, tauri patres sunt veteris testamenti, qui inimicos suos seueritate iustitiæ persequebantur: altilia verò patres noui sunt testamenti, qui veluti altilia gratiarum pinguedine satiati, & gratia contemplationis quasi pennis quibusdam subleuati, in altum volant. Hi, inquit rex, pro nuptijs filij mei sunt occisi, & propter fidem incarnationis, tam hi qui sub lege fuerunt, quam qui tempore Euangelij vixerunt, propter prædicationem & fidem incarnationis mortui sunt, & omnia parata sunt. Quicquid enim ad salutem homini est necessarium, puta adoptio, sanctificatio, baptisimus, poenitentia, infusio quæ gratiæ, ianuæ cælestis apertio, per Christi passionem ac meritum est consummatum, & vobis sumentis fructus, sumenda refectio, percipienda quæ horum utilitas offerretur, nihil restat nisi vt veniatis & ingrediamini. Venite igitur fide & moribus ad nuptias.

Gregor.
Tauri mysticè quid.
Altilia quid.

Illi autem neglexerunt. Et abierunt, alius in villam suam, alius verò ad negotiationem suam. Reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumelijs affectos occiderunt.

Sub triplici differentia monstrat eos, qui inuitati erant, fuisse. Primi enim neglexerunt bona cælestia, beneficia Dei paruipendentes. Pro nihilo enim, vt Psal-

vt Psalmista ait, habuerunt terram desiderabilem. Alijs, hoc est, qui secun- Psalm. 109.
do hic loco recensentur, magis cordi fuit cura rei temporalis. Quamobrem
illorum quidam in villam, qua dominatio terrena significatur, abierunt vt
ambitiosi. Alij verò in negotiationem suam abierunt, vt auari, per quæ stu-
dia occupati nuptijs sibi possibile interesse non videbatur. Tertij fuerunt
Deo magis ingrati, qui non solum noluerunt venire, sed etiam seruos ad se
missos, scilicet prophetas, occiderunt, & qui ad ipsos vocandos venerant,
multi ex prophetis occisi sunt, sicut Christus alibi Iudæis quoque imprope-
rat, dicens: *Hierusalem, Hierusalem que occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad te Math. 23.
missi sunt.* De Apostolis quoque in Actis legitur, quod in carceres positi sunt,
quod flagellati sunt, & quod ibant à conspectu concilij gaudentes, quod di-
gni habiti sint pro nomine Iesu contumeliam pati. Præter autem prophetas
qui ante Christum occisi sunt, interempti sunt quoque de nouo testa-
mento à Iudæis multi, puta Ioannes Baptista, Stephanus, ex Apostolis Iaco-
bus, alijque multi, qui persecutionem passi aut occisi sunt, aut vt occideren-
tur, quod Paulo accidit, laboratum est.

Rex autem cum audisset, iratus est: Et missis exercitibus suis,
perdidit homicidas illos, & ciuitatem eorum succendit.

Vox sanguinis innocentium occisorum nullo non tempore clamat in
caelum, vt occisio Abel testatur. Nihil enim Deum latet. Et vt dicit Sapiens, Sapien. 1.
Auris cæli audit omnia. Et Psalmista: *Qui fecit, inquit, aurem non audiet?* Est au-
tem effusio sanguinis innocentium de quatuor peccatis vnum clamantibus
ad Deum. Auditus itaque Dei eius est cognitio aut consideratio. Iratus ita-
que rex non passione aut appetitu vindictæ, sed zelo & voluntate iustitiæ,
qua malum erat non impunè dissimulandum, missis exercitibus suis (de fu-
turis hic Christus tanquam de præteritis loquitur, quia per parabolam lo-
quitur, cui secundum diuinitatem omnia præsentia sunt) missis, inquam,
exercitibus suis, Vespasiano, scilicet & Tito perdidit homicidas illos. Vnde
quia exercitus Romanorum nominat aut intelligi vult exercitus Dei. Hi e-
nim, quantum Dei iustitiam attinet, fuerunt exercitus Dei, quia seruierunt
iustitiæ Dei, inferentes vltionem peccatorum his, quibus voluit & quan-
do voluit Deus iuxta prouidentiam suam. Et quamuis illi alia prorsus in-
tentione hæc facerent, alijsque rationibus mouerentur quare hæc facerent,
& quare Iudæam vastarent, Dei vltiscentis voluntatem ignorantes: Deus
tamen in vltionem peccatorum illorum illam calamitatem Iudæis, quam
paterentur, ordinauit. Hanc calamitatem Iudæorum pijsimus Iesus præ-
meditans in die palmarum urbem ingressurus, fleuit super eam. Cuius ra-
tionem atque causam quoque assignans, ait: *Fletes & tu quoque: si transieres Lucæ 11.
qua tibi venit a sursum, propterea quod non cognoueris tempus visitationis tuæ.* Simili
modo regem olim Babylonie Nabuchodonosor Dominus seruum suum Hierem. 19.
vocat, quia virga furoris eius erat, qui castigaret eos qui castigatione erant
digni: seruiens tamen in hoc suæ tyrannidi atque crudelitati, Deo hanc in-
vltionem peccatorum vertente. Quod autem dicitur quod ciuitatem eorum
succendit, hoc pariter in illo excidio Hierosolymitano accidit, quia ciuita-
tem simul cum templo Romani combusserunt.

□□□□

Tunc

T. VI
21

Tunc ait rex seruis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui inuitati erant, non fuerunt digni.

Nuptias dicit paratas, quia Christi sunt mysteria, quibus nos sibi despondandos redemit, impletæ, puta incarnatio, passio, resurrectio, & Christi cum Ecclesia coniunctio. Sed qui inuitati erant, puta Iudæi, non fuerunt, inquit, digni interesse his nuptijs, quia vocationem licet multiplicem acceperint, fuere tamen semper ingrati ac rebelles, & resistere luminì, ne illustrarentur. Quare proelus tandem propter ingratitude[m] sunt relictì. De hac re in Actis Paulus quoque obiurgasse Iudæos legitur, dicens: *Vobis quidem oportebat primum loqui verbum Dei, sed quoniam repulistis illud, & indignos vos iudicastis eterne vitæ, ecce conuertimur ad Gentes.* Huc enim adripulatur, quod mox Euangelium dicit:

Acto. 17.

Ite ergo ad exitus viarum, & quoscunque inueneritis, vocate ad nuptias.

Mittit seruos suos, hoc est, Apostolos, in exitus viarum, id est, vltra terminos Iudææ. Ante enim suam resurrectionem Apostolis prohibuerat, in vias gentium, ne abirent, & ciuitates Samaritanorum ne introirent, sed ad oves tantum domus Israel. At hic videtur insinuare Christus, quod post resurrectionem suam Apostolis erat mandaturus: *Euntes in mundum vniuersum, predicare Euangelium omni creaturæ.* De hac autem Iudæorum reprobatione ac derelictione videtur apud Esaiam Christus fuisse locutus, vbi dicit:

Math. 10.

Marc. 16.

Esaiæ 48.

Matth. 23.

Esaiæ 49.

Per exitus viarum quoniam defiguntur. Gregor.

*Hæc dicit Dominus formans me ex utero seruum sibi, ut reducam Iacob ad eum, & Israel non congregabitur: per Iacob & Israel populum gentem quæ Iudæorum ex Iacob natam significans. Voluit ergo Christus Iacob, id est, populum Iudæorum congregare, vti testatur Dominus Iesus, dicens: Hierusalem, Hierusalem, quoties voluit te congregare, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti. Iacob igitur, id est, gentem Iudæorum voluit reducere, sed Israel, id est, idem populus congregari noluit. At verò de gentium vocatione conuersione quæ, quæ hic in eo significatur, quod seruos suos ad exitus viarum mittit, adiecit Esaias: *Et glorificatus sum in oculis Domini, & dixit: Parum est vti sis mihi ad tribus Iacob, & fœces Israel conuertendas. Dedi te in lucem Gentium, vti sis salus mea vsque ad vltimum terræ.* Hoc est ergo dictum in Euangelio: Quoscunque inueneritis, vocate ad nuptias. Quasi diceret: Cunctis gentibus Euangelium Christi prædicate, & ad Christi misericordissimam refectionem spiritus eas studiose adducite. Per exitus enim viarum vel cuiuscunque professionis ac conditionis homines, vel secundum Gregorium, in quacunque calamitate constitutos vult significari. Hi enim magis vt vocationi respondeant sunt idonei.*

Et egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes, quos inuenerunt bonos & malos. Et impletæ sunt nuptiæ discumbentium.

Lucæ 14.

Vel inde liquet Dominum in hac parabola loqui de Ecclesia militante, non triumphante. Hæc enim non recipit malos. Porro illa, puta militans recipit bonos & malos. Quocirca non eadem parabola, quomodo nec par signi-

significatio esse videtur, quæ de cena alibi dicta est, & quæ hic de prandio. Illa namque cena conuiuium significat caeleste. De illa nemo refertur, qui intrauerit, denuo eiectus, quia nemo malus illud conuiuium seu illam cenam intrat. Hic verò referuntur & boni & mali vocati ad prandium nuptiarum militantis Ecclesiae introducti. Similem habes parabolam de sagena missa in mare, & ex omni genere piscium congregante, &c. Recipit itaque Ecclesia militans & bonos & malos: quos non tunc quando Ecclesia eos recipit, sed quando emittit, in fine Deus discernit. Dubitare etiam quis potest, quomodo de gentibus possit intelligi quod introduxerint bonos & malos. Quis enim gentium inuenitur, antequam ad fidem veniat aut antequam conuertatur ad Deum, bonus? Dicendum de bonitate naturali morali hoc intelligi: cuiusmodi inter gentes inueniebantur multi, quod Paulus dicebat, Rom. 2. qui legem non habentes, ea tamen quæ legis sunt facientes, sibi ipsis facti sunt lex. Erant enim inter gentes multi, qui bona indole pollebant, & virtutibus studio acquisitis. Hi suo modo dicebantur boni respectu malorum. Erant nihilominus inter gentes quoque nonnulli boni colentes Deum, vt Eunuchus Candacis reginæ, quem Philippus conuertit ad fidem. Et idem de Cornelio Centurione sentiendum est, quem conuertit Petrus. De Eutropo quoque, qui vnus fertur ex illis fuisse gentibus, qui dixerunt Apostolis, Philippo & Andrea: Volumus Iesum videre. Impletas itaque discumbentium nuptias dicit, hoc est, multitudinem & numerum ad nuptias vocatorum ex vtroque populo significat impletum, atque Ecclesiam in vniuersum orbem terrarum diffusam. Hoc autem perfecte continget in fine mundi, cum (vt Apostolus ait) gentium plenitudo intrauerit, & omnis Israel saluus fiet.

Math. 13.

Rom. 2.

Act. 8.

Act. 10.

Ioh. 12.

Rom. 11.

Intrauit autem rex vt videret discumbentes. Et vidit ibi hominem non vestitum, veste nuptiali, & ait illi: Amice, quomodo huc intraisti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.

Intrat rex Deus Pater in nuptias, vt videat discumbentes, hoc est, vt videat Christianos positos ad mensam Euangelicæ doctrinæ. Intrat, non loci mutatione, sed iudicio & meritorum discussione. Hoc autem maxime, quo ad singulos, fit in morte. Tunc enim singulos iudicandos discutit, atque vnicuique iuxta sua merita reddit. Et vidit, inquit hominē non indutū veste nuptiali. Quæ vestis sit nuptialis, Gregorius explicat, dicens hanc esse charitatem. Hanc enim vestem Dominus habuit, dū ad sociandā sibi Ecclesiam in mūdum venit. Intrat igitur in Ecclesiam qui fidem habet: sed sine veste nuptiali intrat, quisquis charitatē nō habet. Hanc enim vestem inter electos reprobosque discernitur. Itaque vbi hominem nuptialiter non vestitū vidit rex, dicit illi: Amice quomodo huc intraisti, non habens vestem nuptialem? Amice per fidem, & nō amice per charitatē. Amice per naturalem bonitatē, & non amice per gratiā. Omnia enim diligit Deus, quantum ad id quod sunt per naturā, sicut dicitur in libro Sapientiae: Diliges omnia quæ sunt, & nihil eorum odisti quæ fecisti. Amice quomodo huc intraisti non habens vestem nuptialem? hoc est, quomodo inter fideles apparuisti, & sacramentis quoque communicasti Ecclesiae, nō habens charitatē? Sed ille ad hæc verba obmutuit. Quid enim impius respōde-

Rom. 2.

Gregor.

vestis nuptialis quæ sit.

Sapient. 11.

QQQQ 4 re po

T. VI
21

re potest Deo, quem propria conscientia damnat? Neque enim erit tunc locus impudentiæ, nec vlla recipi excusatio potest.

Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores. Ibi erit fletus & stridor dentium.

Non his ministris hæc dicit rex, quos ante miserat ad vocandos, seu introducendos ad nuptias: sed per ministros Angelos intelligit, qui executores diuinæ sunt iustitiæ. Ideo enim alibi Saluator dicit: *Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis.* Manus autem ligantur, cum bene operandi facultas tollitur. Pedes ligantur, cum desideria & affectus indurantur in malo. Post mortem enim omnis potentiæ bonorum operum productiue in reprobis ligantur, id est, cessant operari, & obstinata manet voluntas in malo. In tenebras, ait, mittite exteriores. Quo verbo duplices indicat tenebras. Sunt enim tenebræ interiores, in quas delinquentes cadunt per culpam. Sunt tenebræ exteriores, in quas proijciuntur damnati per poenam. Qui ergo mentis tenebras quas peccatum generat, cauere noluit, proijci iubetur in exteriores ignium tenebras vel inuitus. Ibi erit fletus ex tristitia & perpetua desperatione, & stridor dentium ex ira & impatientia damnationis.

Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

Si de Christianis hoc fuerit solis intelligendum, tunc est sententia planè terribilis. Hos enim certum est esse vocatos, & venisse, licet non omnes habeant vestem nuptialem. Porro si de vniuerso hoc mundo intelligatur, vt nemo sit qui non sit vocatus, vel ad fidem Euangelicam, vel saltem (si ita dicere licet) ad conditionem aliquam viuendi, quo vel iuxta secretum iudicium Dei posset, si vellet, saluari, vt contingere posset multis in extremitate mundi constitutis, & à Christianis separatiss, & qui nihil vnquam de Christo audissent. (Sunt enim arcana Dei iudicia multa nobis incerta & incognita, & misericordissimus est Pater noster omnium Dominus) vt contingit quoque nouo mundo iam pridem inuento, qui nescierant præter se alios homines esse in mundo. Itaque si (quod multi sunt vocati) intelligatur de vniuerso mundo, non mirum est, comparatione facta ad hominum vniuersitatem, paucos esse qui sint electi. At verò, si vt dixi, de solis est Christianis intelligendum, cum dolore & gemitu cordis est cogitandum, multos esse vocatos, paucos verò electos. Vos charissimi ita viuere, vt nulla disceptatione vobis opus sit ad inuestigandum, quæ sit huius verbi intelligentia, puta multi sunt vocati, pauci verò electi. Viuite puri & immaculati coram Deo. *Scrute Domino in timore, & exultate ei cum tremore.* Quod si desperationis tentatio vos inuasit, huic ex hoc Euangelio ediuerso opponatis, quod multis hic ad nuptias ingredientibus vnus tantum narratur, qui absque veste sit nuptiali repertus. Quo succurri potest consolandis, & dici de vniuerso mundo id intelligi, quod dictum est, paucos electos. Quamuis enim non vnus tantum, sed plurimi credantur damnandi: ex his tamen qui introierunt ad nuptias, id est, ex his qui Christianam fidem susceperunt, indicatur in hoc vno pauciores esse inter Christianos numerum damnandorum, quam

Matth. 22.

Manus & pedes quo reprobis ligantur.

Tenebræ duplices quæ sunt.

Psal. 2.
Desperatio tentatio quomodo a bigenda.

quam saluandorum. Hoc, inquam, potest pusillanimitas suffragari ad consolationem, maxime cum & in parabola de decem virginibus adultis & ratione ventibus scriptum sit, quinque fuisse prudentes, & quinque fatuas, quod medietatem saluandorum significaret secundum litteram, exceptis pueris, & ante usum aut sine usu rationis decedentibus baptizatis. Veruntamen hoc soli notum est Deo. Nostrum est sentire de Domino in bonitate, & habere bonam voluntatem ad illum, multum que eius misericordiam confidere. Quod largiatur nobis Dominus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quae sint quae retrahant à Deo, & quae sint electionis Dei signa.

Misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias, Matthaei XXII. Haud dubium de Patre hoc omnium caelesti intelligitur, qui Christo filio suo nuptias fecit, desponsando ei Ecclesiam, hoc est, omnium electorum animas. Ad quarum nuptiarum prandium, id est, ad paratam Euangelicam doctrinam, & sacramenta nouae legis, quae sunt epulae huius conuiuij, inuitauit multos: ad quos etiam ut venirent, misit seruos suos, tam prophetas quam Apostolos, sed venire noluerunt. Sciendum igitur primo, Deum hominem dupliciter ad se vocare, vel occultè, vel manifestè. Serui autem occulti, seu nuncij Dei, sunt aspirationes sanctae, quibus ad cor hominis loquitur Deus. Eam ob rem Psalmista dicit: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Et in Iob: *Porro ad me dictum est verbum absconditum.* Verbum absconditum est diuinæ inspirationis vox ad animam loquens. Exterior seu manifesta vocatio fit per praedicationem, per beneficia, per aduersitates, & huiusmodi. Verum hic dicitur, quod qui inuitati erant, venire neglexerant, quo indicatur multa suboriri impedimenta, quae hominem remorantur à Deo. Quibus tamen victis, spretis atque contritis coniungere nos debemus Deo, impedimenta que cuncta dirumpere.

Nuptiarum Dei prandium quod sit.

Vocatio hominem à Deo dupliciter. Nuncij Dei qui sint. Psalm. 84. Iob 4.

Impedimenta hominem à Deo retrahentia quae. Voluntas propria quae dicitur & quae sit periculosa. Bernard.

Eccle. 10.

Negligentia quantum impeditur.

Inquirendum igitur quae sint, quae nos à Deo aut retrahunt aut impediunt. Et est dicendum, quinque inueniri. Primum est, propria voluntas. Nam hic dicitur, quia nolabant venire. Obedere nolens Deo satis indicat praefere se propriam voluntatem suam diuinæ. De voluntate propria quandoquidem hic accipitur, ut non est subiecta, sed aliena & contraria Deo, dicit Bernardus: *Quid odit Deus aut punit, nisi propriam voluntatem?* Tolle propriam voluntatem, & infernus non erit. Quomodo enim voluntas bona origo est virtutis, ita voluntas mala scaturigo est omnium vitiorum. Non potest autem dici voluntas bona propria, quia si est bona, iam non est propria, sed communis Deo & sanctis. Mala voluntas sola dicitur propria. Idcirco Ecclesiasticus monet: *Post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere. Si praestiteris animae tuae concupiscentias eius, facient te in gaudium inimicis tuis.* Caueto igitur filij, ne in vobis sit voluntas quae non consentiat Deo, quia haec est mala & propria. Quicquid enim in nobis malum est, hoc nobis proprium est, quia non à Deo, sed à nobis est. Secundum est impedimentum negligentiae. Ideo hic dicitur, postquam rex denuo misit seruos suos, illi autem neglexerunt. Inuenitur

RRRR nitur

T. VI
21

pediat hominem à Deo. Apocal. 3. Tepiditas quam sit homini perniciosa.

Leo Papa.

Matth. 20. Psalm. 100. Superbia quantum impedit hominem.

Cupiditas quomodo hominem retrahat à Deo.

Eccle. 8. Matth. 16. Marc. 8. Luc. 9. Matth. 16.

Diuitijs quomodo ad salutem suam vitatur homo. Psal. 61.

Iob. 1. Diuitiarum quomodo

nitur in hominibus quibusdam tepiditas, quæ Deo quoque nauseam prouocat, vt scribitur in Apocalypsi: *Vinam esses calidus aut frigidus, sed qui neque es calidus neque frigidus, incipiam te euomere ex ore meo.* Nulla res adeo est homini perniciofa quam tepiditas, quia non habet hæc opera bona quæ Deo placeant, nec opera vehementer mala quæ dolorem penitentia inducant. Sunt enim ferè omnes tepidi, grandium siue malorum siue bonorum sibi nõ confej: quare nec stimulos quoque sentiunt conscientia remordentis, nec feruorem amoris. Hi plerumque rarius conuertuntur ad Deum, quam magni peccatores, cum nullum sibi suspicentur periculum. Verum non negligentibus, sed studiosis & operantibus prouenit regnum caelorum. Neque enim paterfamilias alijs voluit dare mercedem, quam in vineam conductis & mercenarijs. Ideo non dixit. *Voca negligentem aut fomiculosos, sed voca operarios & redde illis mercedem.* Tertium impedimentum est superbia, ambitioq; honoris seu potestatis. *Non habitabit, inquit Psalmista, in medio domus mea, qui facit superbiam.* Nolite ergo filij honores, gloriam & laudes hominum quærere, quia inquietudinem in hoc vobis procuratis maximam cordis. Quot enim suspensiones, quot timores, quot adulationes, quot inuidia monstra, quod denique plagas vulneraque ac passiones vobis inducitis, quot vitijs tandem vos seruire necesse est, dum vni putatis ambitioni superbiaeque vos seruientes? Imo & vix agnoscetis vos seruos. Superbia enim ipsam non iudicat. Superbia sese non arguit, quin etiam iniuriam sibi fieri putat superbus, si de se vel ab alio malè audierit sentiri. Nihil igitur dulcius requie humilium. Nihil suauius pace humilium & mansuetorum. Quartum impedimentum est cupiditas. Ideo hic dicuntur alij abijisse in negotiationes suas. Nonne vides eos qui diuitias seculi quærunt, quomodo nullum tempus illis prolixum est, vbi de lucris & negotiationibus suis tractant? Pendè dixissem negationibus Domini. Negant enim inter huiusmodi veritatem Christum. Porro opera sancta agere, & diuino interesse officio, hoc eos grauat, & vniuersum absumit tempus. Multa, inquit, alia habemus agere. Verè multa habetis agere, ne intretis ad nuptiarum prandium, aut ne intretis quomodo deberetis cum veste nuptiali, hoc est, cum charitate. *Multos, inquit Ecclesiasticus, perdidit aurum & argentum, Christus quoque: Quid prodest homini, si lucratur vniuersum mundum animam suam, & detrimentum patitur? Aut quam commutationem dabit homo pro anima sua?* Non tamen de omnibus diuitibus loquor: sed de his qui quærunt diuitias, qui volunt diuites esse aut fieri in hoc seculo. Dicitis fortasse: Si mihi à parentibus relicta sunt diuitiae, nunquid propterea diuitiae mihi sunt impedimenta ne saluer? Non sunt tibi impedimentum si volueris, sed sunt etiam occasio & auxilium vt salueris. Audi igitur consilium Psalmista quod facias: *Diuitie, inquit, si affluant nolite cor apponere.* Nolite in diuitijs superbiere, nolite exaltare, nolite propter illas quicquam, quod Deum offenderet, admittere, nolite illis aliter aut ad necessitatem (non ad voluptatem) aut ad Dei gloriam, aut ad proximi consolationem vti. Si ergo adsunt, nolite inde extolli. Si absunt aut à vobis recedunt, nolite contristari, sed dicite cum Iob: *Domnus dedit, Domnus austrulit: sit nomen Domini benedictum.* Diuitias si habes, ideo te habere credas vt earum sis dispensator, non seruus. Non illæ imperent tibi, hoc est, earum amor non impe-

imperet tibi, non prohibeant tibi ne se, id est, diuitias ad consolationem pauperum audeas exponere: sed imperet tibi Christi amor, vt in eius honorem, vbiunque potueris, gaudeas easdem erogare. In hunc namque vsum eas tradidit tibi Deus. Videt te delicatum, qui ferre non potes multa ieiunia. Adorationem indeuotus es, ad alia item mortificationum studia & exercitia ineptus. Quapropter in hoc tibi prouidit Deus, vt habeas quo à pauperibus, quorum est regnum caelorum, illud compares. Iterum dico fili, scito te diuitijs iustis (nam si iniustæ sunt, ne ad horam quæso has ratineas) à Deo & honoratum & oneratum, propterea vt his qui non habent necessaria, subuenias, atque sic piè dispensando pro te & pro tuis & pro consolatione pauperum temporalia bona, compares æterna. Hoc modo & non alio, fac profic tibi diuitias habere. Quintum impedimentum est malitia, quæ ex hoc quoque præsentis Euangelio, quantum non solum impediatur salutem, sed etiam salutem, imo & Saluatori resistat, liquet. Nam dicitur: Reliqui tenuerunt seruos eius, & contumelios affectos occiderunt. Quid miramini? Aspiciate hæc vestra tempora. Videtis ne hodie crudeliorem quoque exerceri malitiam? Nõnne sanctorum vidistis corpora ac exuvias, quos olim & in vita, & post mortem Deus miraculis fecit gloriosos, aureis ablatis tumbris ac thecis, aut in cineres cremari, aut in paludes abijci? Quid plus fecit Dacianus aut Decius? Nõnne vidistis eos qui nefariæ noluerunt sententiæ subscribere, & eos qui summo pastori Ecclesiæ dicunt obediendum, qui fatentur denique sancto Petro, & eius successoribus, non cuius prophano homini dictum: Pasce oves meas, occidi? Nõnne qui veritatem loqui audent, trucidantur? Exosi habentur omnes, quotquot loquuntur veritatem, persecutionemque patiuntur. Nec hi soli fugantur, qui prædicant veritatem Ecclesiasticam & Euangelium, iuxta catholicorum patrum orthodoxorum sententiam, sed etiam illi non sustinentur, qui nemini verbis, sed operantur & vita prædicant, hoc est, qui non verbis contendunt, quomodo viuere oporteat, sed vitæ suæ exemplo id commonstrant. Cuiusmodi monachi ferè vbi que nunc persecutionem patiuntur omnes: persecutio tamen Ecclesiæ in illis non finietur. A sanctuario quidem persecutio & plaga Domini incipit, sed paulatim in persecutores hæc reuoluetur. Beati autem qui nunc patiuntur propter iustitiam.

Beatus ille verus episcopus Ioannes Rossensis, qui verò martyrio propter Christum passus & coronatus est. Beati eius socij, qui veritatem Christi pluri quam hominum minas fecerunt. Quomodo inquis Rossensis aut socij eius pro Christo passi sunt, cum pro summi pontificis statu magis occisi videantur? Pro Christo, inquam, non pro pontifice passus est cum alijs Rossensis. Quia enim Christum Petro soli dixisse testatur est, eiusque successoribus: Pasce oves meas, quo Petrum eiusque successoribus Christus pastores constituit omnium ouium suarum, non quemuis regem, qui & seipsum subiectum summo debet se agnoscere pastori si vult inter oves Christi annumerari. Quod si inter Christi oves non vult agnosci, non mirum erit, vt neget pastorem, neget verba Christi, neget institutionem Christi, seque cum sit homo prophanus, animarum puta interficiendarum, se constituat pastorem, & temporalium (quod solum ei conuenit) se constituat rector?

RRRR 1 Pro

quis debeat esse dispensator ieiunij.

Matth. 5.

Malitia hominum, quantum resistat Saluatori.

Ioan. 21.

Ezech. 9.

Matth. 5.

D. Ioannes Rossensis episcopus quomodo pro Christo passus fuerit. Ioan. 21.

T. VI
21

Pro hac itaque veritate Roffensis episcopus, vir Deo dignus, cum socijs suis passus est, vt sanguine suo restarentur illum ouem non esse Christi, quisquis Petrum aut eius successorem, pastorem à Christo sibi constitutum negaret, contemneret, aut in illius se locum ordine inuerset, neque vocatus à Deo, nec potestate accepta subrogaret. Mortuus est, inquam, Roffensis, vt restaretur hanc sententiam veram esse & Euangelicam, soli Petro eiusque in persona successoribus eius dictam: Pasce oues meas. Ab illo pastore quisquis se subtraheret, ouem se Christi non esse luce clarius confiteretur. Qui enim non agnoscat pastorem ouium à Christo sibi constitutum, ouem se negat Christi.

Ceterum quisquis Petrum & eius successores non agnoscere vult pastores, agnoscat Vigilantij, Vuicleffi, Husfi, atque vetustorum hæreticorum successorem Lutherum. Qui, inquam, Ecclesie Christi ab Apostolis ad nos vsque deriuatq; non vult consentire aut communicare, in qua omnes sancti, omnes martyres, omnes miraculis insignes sancti doctores Ecclesie vixerunt, communicet & consentiat hæreticis: aut qui spiritu non vult regi illo, à quo regitur & fouetur Ecclesia sancta, quærat alium sibi spiritum, quo hæretici solent regi, pura spiritum dissensionis & diuisionis, qui spiritus est satanicus. Verum nunc de hac re satis. Veniet tempus quo non verbis, sed iudicio de eadem re disputabitur, quo potentes tunc potenter tormenta patientur. Interim qui iusti sunt, iustificentur adhuc, & qui in sordibus sunt, sordescant adhuc. Itaque vt redeamus vnde digressi sumus, eos, quos miserat seruos rex ad inuitatos vocandos quidam malitia ducti, non solum non audierunt, sed etiam occiderunt. Quo constat eos dedita opera fuisse malos. Posuerunt enim mala pro bonis, & odium pro dilectione seruis Dei retribuerunt. Sed dubitare haud immerito quis potest: Cum hic Dominus multos dicat vocatos, paucos verò electos: scriptum verò sit nescire hominem, an amore odiove dignus sit, an quædam sint signa, quibus agnosci quis possit aut consolari, quod Dei electus sit. Dicendum, hoc nulli certo constare posse, in gratia aut Dei amore se esse: possunt tamen indicia quædam & nonnullæ coniecturæ esse, quibus consolari possit homo Deo deuotus, sperareque se de numero esse electorum vnum. Dicit enim Bernardus: Si nullum esset signum ciuium cæli & ciuium inferni in hac vita, quæ tunc poterit esse consolatio inter spem & metum anxia sollicitudine fluctuantibus? Non igitur sine testimonio consolationis electos suos dereliquit. Itaq; primum signum est peccata in se derelictari. Rectè igitur dixit Hieronymus: Tunc peccatorum salus incipit, cum quis veraciter pro delictis ingemiscit. Contra verò lætari in delictis, sicut de quibusdam scriptura dicit: *Lætantur cum molestantur, & exultant in rebus pessimis, est pessimum signum.* Secundum signum electorum est libenter de Deo audire, aut delectabiliter audire verbum Dei. Quod pro signo Christus quoque Iudæis, quo se cognoscerent, vnde essent, dedit, dicens: *Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non audistis, quia ex Deo non estis.* Hæc verba filij ad vos quoque applicate. Corda vestra excutite, an in templo vos delectet magis audire officium diuinum, & sermonem, seu prædicationem, quam de nugis, rumoribus sæculi, & prophanis rebus vestris fabulari. Dicit autem Gregorius, certissimum esse signum prædestinationis, liben-

1. Cor. 14.

Sapient. 6.
Apo. 22.

Psalm. 105.

Eccle. 9.

Bernard.
Electionis
Dei signa
quæ sunt.

Hieron.
Peccatorum
detestatio
quam sit bo-
num indicium
Pro. ...
Verbum Dei
libenter au-
dit signum
esse electo-
rum.
Ioan. 8.

Gregorius.

libe-
ver-
T
pau-
Apo-
omn-
Quæ-
uer-
De-
cui-
pot-
nor-
am-
mi-
Quæ-
qui-
De-
om-
me-
eod-
mi-
bir-
gifi-
tari-
est
xin-
Est
um
epi-
ab-
est
cur-
nem-
mi-
flu-
ait
lib-
lib-
De-
sig-
cer-
lim-
cir-
in-
ria-
zir-

libenter audire verbum Dei. Perpendite cuiusmodi sit affectus vester ad verbum Dei.

Tertium est signum, patiens aduersitatum toleratio, vt sunt infirmitas, paupertas, &c. *Beatus enim homo qui corripitur à Domino.* Dominus quoque in Apocalypsi: *Ego, inquit, quos amo, arguo & castigo.* Et Paulus: *Flagellat autem omnem filium quem recipit.* Et iterum: *Quis enim filius, quem non corripit pater?*

Quartum signum est, in tribulationibus emendari. Si quis ita miseras aduersitates sustinet, vt sub his melior efficiatur, signum habet electionis Dei. Porro *cor durum malè habebit in nouissimo.* Huiusmodi autem fuit Pharaon, cuius cor ex plagis Dei non melius aut obedientius fiebat, sed in malitia potius indurabatur. Quintum est signum timentes Deum ac seruos Dei honorare. Qui enim Dei seruum aut amicum veneratur, propterea quia Dei amicus est, multo magis Deum amat ac veneratur, ob cuius gratiam hominem diligit aut veneratur. Infallibile autem est, quod Dominus dixit: *Quod vni ex minimis meis fecistis, hoc mihi fecistis.* Vnde manifestum est eum, quisquis Dei amicos, propterea quod Dei sunt amici, diligit, multo magis Deum diligere. Sextum est humilitas. Christiana obseruantia & electi Dei omnes hoc habent, vt aliquid virtutum Christi suis studijs imitentur, suisq; moribus exprimant. Maximè autem in humilitate Christi nonnihil cum eodem participant omnes Christi discipuli. Timor enim Dei deprimit hominem in sui cognitionem, vt erubescat coram humili Christo Deo superbi- re. Si enim discipulus est Christi, non potest non aliquid didicisse ex magistro & eruditione Christi. Est enim Christus doctor & magister humilitatis, & cuncti illum humiles sequuntur, quomodo diabolus quoque rex est super omnes filios superbiæ. Septimum est, grauatè audire mala de proximo, cum proximorum mala in bonum conuertere seu excusare oporteat. Est enim hoc verè dilectionis argumentum. Diligere autem salutis indicium est ac signum, sicut Christus dicit: *In hoc cognoscent omnes, quod mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem.* Laudatissima igitur est consuetudo, absentibus neque detrachere, neque de illis detrahentes audire. Octauum est proximis in aduersis compati ac subuenire. Scriptum nanque est: *In- cundus homo qui miseretur & cõmodat, disponit sermones suos in iudicio, quam a- ter- num non commouebitur.* Quid enim Dei misericordia tam dignum, quam ho- minis misericordia in proximum prærogata? Propterea beatos dicit Chri- stus misericordes, quoniam misericordiam consequuntur. Psalmista quoque ait beatum, qui intelligit super egenum & pauperem quoniam in die mala liberabit eum Dominus. Nonum signum est, iniuriæ facilis dimissio. Qui libenter offensiones donat in se delinquentium, facile suis quoque peccatis à Deo veniam impetrat. Et ideo hortatur nos Paulus dicens: *Estote inuicem be- nigni & misericordes, condonantes inuicem.* Neque enim mentitur veritas, di- cens: *Dimittite & dimittetur vobis.* Ecclesiasticus quoque idem consulens: *Re- linque, inquit, proximo tuo nocenti te, & tunc tibi deprecari peccata so'uentur.* De- cimum signum, desiderare se fore meliorem. Generat enim hoc desideriu in animo aliquam præparationem aut congruitatem ad recipiendam gra- tiam. *Beati namque qui esuriam & sitiunt iustitiam.* Quid autem aliud est esu- rere ac sitire iustitiam quam desiderium profectus maioris? Vndecimum

Iob 5.
Apoc. 1.
Hebr. 12.
Ibidem.

Ecl. 5.
Exod. 5. 9.
12. & 14.

Seruos Dei
honorate bo-
num esse
signum.
Matth. 25.

Humilitas
vt sit electio-
rum signum.

Iob 44.
Detractiones
nolle audire,
quasi sit bo-
num signum.
Ioz. 4.

Psalm. 111.
Compati pro-
ximi bonum
esse signum.
Matth. 5.

Psalm. 40.
Iniuriarum
facilis dimis-
sio, signu esse
electionis.

Eph. 4.
Luc. 6.
Ecl. 11.
Desideriu vi-
te melioris,
signum esse
bonum.
Matth. 5.

signum

RRRR ;

T. VI
21

Passionem Christi deuote recollere, predestinati- onis esse indicium.

Mariam venerari quam sit bonum signum.

signum predestinationis est, ad passionem & mortem Christi, & ad beatam Virginem Mariam deuotio: pura vt libenter passionem Christi recollas, vel saltem cum gemitu eius sis memor, Suauē quoque & desideratum sit tibi de hac cogitare, audire & loqui. Suauē sit tibi eandem venerari, meditari, & honorem ei orando, & gratias agendo exhibere. Beatissimam quoque virginem Mariam quotidie salutare, diligere, & venerari euident futurę gratiæ, misericordiæque apud Christum inueniendę est indicium. Non enim sicut non remuneratum Deus, quicquid vel suę passioni, vel eius in honore oblatum fuerit matri. Imo & misericordissima Dei mater sciens propter peccatores ad hanc gloriam & dignitatis præminentiam se venisse, non potest non precibus suis nunquam repellendis apud filium suum mortalibus, maxime autem sibi deuotis succurrere, & misericordiam obtinere. Videte nunc filij absque dissimulatione, quæ in vobis ex signis huiusmodi insunt, & pro his, quæ vobis non insunt, pariter Domino supplicetis misericordissimo nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA XXI. POST DOMINICAM S. Trinitatis, Epistola B. Pauli Apostoli ad Ephesios VI.

Confortamini in Domino & in potentia virtutis eius. Induite armaturam Dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli: quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi retores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in caelestibus. Propterea accipite armaturam Dei, vt possitis resistere in die malo, & in omnibus perficere stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & indui lorica m iustitię, & caleati pedes in preparationem Euangeliij pacis. In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extingueri. Et galeam salutis assumite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Postquam Ephesios multa instructione Paulus docuerat, tandem opus erat illos quoque erudire, quomodo contra aduersarium excitareretur, & se pararent ad pugnam. Et qui inter illos suis viribus bonum se posse operari putauerant, nunc & voluntatem bonam & conatum, & vires à Deo intelligerent postulanda. Dicit igitur: Confortamini, hoc est, efficiamini fortes contra aduersarij insultus, impugnationesque omnes: idque non in viribus vestris, sed in Domino, hoc est, eo fidei respectu, quo ad Dominum confugiatis, eredentes eundem esse Dominum vestrum Omnipotentem, qui adesse & protegere vos velit. In hoc Domino confortamini, & in potentia virtutis eius, quæ ab illo procedit, cuique nemo potest resistere. Induite vos armaturam Dei. Induamini armis omnibus, quibus militatur Deo. Roborate animarum vestrarum vires virtutibus, quæ contra diabolum arma sunt præcipua, vt possitis stare, hoc est, resistere perseveranter, ac præualere aduersus insidias, fraudes, dolos, tentamentaque diaboli, quod haudquaquam pote-

Iob 9. 4.
Psalm. 75.
Sapient. 11.
Nicro. 49.